

14.11.2022

SİRKÜLER 2022/52: 7420 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Düzenlemeleri

TBMM’de 03.11.2022 tarihinde kabul edilen 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 09.11.2022 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Birçok kanunda değişiklik yapılan bu Kanun’un **vergi**, **sosyal güvenlik** ve **ticaret alanlarına** ilişkin düzenlemeleri aşağıdaki başlıklardadır.

- Meskenlerde yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretiminde esnaf muafiyetinden yararlanma sınırı 25 kW’dan 50 kW’a çıkarıldı
- Çalışanlara yemek bedeli olarak yapılan günlük 51 TL’yi aşmayan nakit ödemeler de gelir vergisi istisnası kapsamına alındı
- Yurt dışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerde çalışanlara yapılan ücret ödemeleri gelir vergisi istisnası kapsamına alındı
- Çalışanlara 1.000 Türk Lirasına kadar yapılacak elektrik, doğalgaz ve ısıtma gideri ödemeleri 30 Haziran 2023 tarihine kadar gelir vergisinden ve SGK priminden (İşsizlik payı dahil) istisna tutuldu
- Bireysel katılım yatırımcısı indirimi uygulama süresi 31/12/2027 tarihine kadar uzatıldı,
- Kurumlar vergisi mükelleflerinde sermaye azaltımı yapılması halinde nasıl vergileme yapılacağı kanun maddesi olarak düzenlendi
- Kur Korumalı Mevduat kazançlarına kurumlar vergisi istisnasının süresi 31 Aralık 2023’e kadar uzatıldı
- Küçük alacaklarından feragat eden mükelleflere bu alacaklarını “değersiz alacak” kabul ederek kayıtlarından çıkarma imkanı sağlandı
- Yeni Koronavirüs (Covid-19) sebebiyle işverenlerin yaptıkları zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvurularına ilişkin hatalı işlemlerde yaptırım uygulanmayacak
- Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdinde tutulan kredi sicili affına ilişkin düzenleme yapıldı
- Turizm payı alınan mükellefler ile bu mükelleflerden alınan pay oranları yeniden düzenlendi

Yapılan düzenlemelere ilişkin özete aşağıda yer verilmiştir.

A- Gelir Vergisi Kanunu’nda (GVK) İlişkin Düzenlemeler

1) Meskenlerde Yenilenebilir Enerji Kaynaklarına Dayalı Elektrik Üretiminde Esnaf Muafiyetinden Yararlanma Sınırı 50 Kw’a Çıkarıldı

Gelir Vergisi Kanununun “**Vergiden Muaf Esnaf**” başlıklı 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (9) numaralı bendine göre, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik enerjisi üretimi amacıyla, sahibi oldukları veya kiraladıkları konutların çatı ve/veya cephelerinde kurdukları kurulu gücü azami 25 kW’a kadar (25 kW dâhil) olan (Kat maliklerince ana gayrimenkulün ortak elektrik enerjisi ihtiyacının karşılanması amacıyla kurulan dâhil) yalnızca bir üretim tesisinden üretilen elektrik enerjisinin ihtiyaç fazlasını son kaynak tedarik şirketine satanlar bu faaliyetinden dolayı esnaf muafiyeti kapsamında gelir vergisinden muaf tutulmuştur.

7420 sayılı kanunun **1 inci maddesi** ile GVK'nın 9 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, lisanssız yürütülebilecek faaliyetler kapsamında apartmanların çatı ve cephelerinde kurulan elektrik üretim tesislerine ilişkin esnaf muafiyet sınırı 25 kW'tan 50 kW'a çıkarılmıştır.

Yürürlük : 9/11/2022

2) Çalışanlara Yemek Bedeli Olarak Yapılan Günlük 51 TL'yi Aşmayan Ödemeler Gelir Vergisi İstisnası Kapsamına Alındı

Gelir Vergisi Kanunu'nun "**Ücretler**" başlıklı 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendine göre, hizmet erbabına işverenlerce işyerinde yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatler gelir vergisinden istisnadır. İşverenlerce, işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 lirayı (1.7.2022 tarihinden itibaren geçerli tutar olup, KDV dahil 55,08 TL'dir.) aşmaması ve **buna ilişkin ödemenin yemek verme hizmetini sağlayan mükelleflere yapılması** halinde yapılan bu yemek bedeli de gelir vergisi istisnası kapsamındaydı. Ödemenin bu tutarı aşması halinde, aşan kısım ile hizmet erbabına yemek bedeli olarak nakden yapılan ödemeler ve bu amaçla sağlanan menfaatlerin tamamı ücret olarak vergilendirilmekteydi.

7420 sayılı **Kanunun 2 nci maddesi** ile GVK'nın ücretlerde istisna konulu 23 üncü maddesinde yapılan değişiklikle; işverenlerce, **işyerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda** çalışanlara, çalışılan günlere ait yapılan bir günlük yemek bedelinin **51 Türk lirasını aşmayan** kısmı gelir vergisi istisnası kapsamına alınmıştır.

Damga vergisinden istisna edilen kağıtların düzenlendiği II sayılı tablonun "IV - Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün 34.maddesinde "Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinde belirtilen ücretlere ilişkin kağıtlar" istisna edildiğinden, nakden ödenen yemek bedellerinden damga vergisi de hesaplanmayacaktır. Öte yandan SGK mevzuatı uyarınca, yemek parası adı altında yapılan ödemelerin, fiilen çalışılan gün sayısı dikkate alınarak günlük asgari ücretin %6'sının, yemek verilecek gün sayısı ile çarpılması sonucunda bulunacak miktarı, prime esas kazançlara dahil edilmeyecektir. Buna göre SGK priminden istisna günlük $(6.471/30 = 215,70 \text{ günlük asgari ücret} * \%6 =)$ 12,94 TL'yi aşan nakdi yemek ödemelerinden SGK primi de hesaplanacaktır.

Yürürlük : 1/12/2022

3) Yurt Dışında Yapılan İnşaat, Onarım, Montaj İşleri İle Teknik Hizmetlerde Çalışanlara Yapılan Ücret Ödemeleri Gelir Vergisi İstisnası Kapsamına Alındı

7420 sayılı **Kanunun 2 nci maddesi** ile GVK'nın ücretlerde istisna konulu 23 üncü maddesine eklenen 19 uncu bent ile yurt dışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerde çalışan hizmet erbabına, fiilen yurt dışındaki çalışmaları karşılığı işverenin yurt dışı kazançlarından karşılanarak yapılan ücret ödemeleri gelir vergisi istisnası kapsamına alınmıştır.

Yürürlük : 1/12/2022

4) Çalışanlara 1.000 Türk Lirasına Kadar Yapılacak Elektrik, Doğalgaz Ve Isınma Gideri Ödemeleri 30 Haziran 2023 Tarihine Kadar Gelir Vergisinden İstisna Tutuldu

7420 sayılı Kanunun **geçici 1 inci maddesi** ile yapılan düzenlemeye göre, işverenler tarafından çalışanlara **elektrik, doğalgaz ve ısınma giderlerine** karşılık olmak üzere 9/11/2022 tarihinden itibaren **2023 yılı Haziran ayı sonuna kadar**, mevcut ücretlerine/prime esas kazançlarına ilave olarak yapılan **aylık 1.000 TL'yi aşmayan** ödemeler;

- Sosyal güvenlik primine esas kazançta dahil edilmeyecek,
- Gelir vergisine tabi tutulmayacaktır.
- Düzenlemede damga vergisi istisnasına dair herhangi bir hüküm bulunmadığından ödeme tutarı üzerinden damga vergisi hesaplanacaktır

Yürürlük : 9/11/2022

5) Bireysel Katılım Yatırımcısı İndirimi Uygulama Süresi 31/12/2027 Tarihine Kadar Uzatıldı

Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 82 nci maddesi uyarınca; bireysel katılım yatırımcıları, bu kapsamda iktisap ettikleri tam mükellef anonim şirketlere ait iştirak hisselerini en az iki tam yıl elde tutmaları şartıyla iştirak edilen hisse tutarının yüzde 75'ini Gelir Vergisi matrahından indirebilmektedirler. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenen araştırma, geliştirme ve yenilikçilik programları kapsamında projesi son beş yıl içinde desteklenmiş kurumlara iştirak sağlayan bireysel katılım yatırımcıları için bu oran %100 olarak uygulanmaktadır.

Mevcut düzenlemede yıllık indirim tutarı, 1 milyon lirayı aşamamakta ve uygulama süresi 31.12.2022 tarihinde dolmaktaydı. 7420 sayılı **Kanunun 3 üncü maddesi** ile GVK Geçici 82 nci maddesinde yapılan düzenlemeyle anılan maddenin uygulama süresi **31/12/2027** tarihine kadar uzatılmış, ayrıca, yararlanılacak indirim tutarı da **2.500.000 TL'ye çıkarılmıştır**.

Yürürlük : 9/11/2022

B- Kurumlar Vergisi Kanunu'na ilişkin Düzenlemeler

1- Kurumlar Vergisi Mükelleflerinde Sermaye Azaltımı Yapılması Halinde Nasıl Vergileme Yapılacağı Kanun Maddesi Olarak Düzenlendi

Mevcut uygulamada kurumlar vergisi mükelleflerinin sermaye azaltımının ortaklar tarafından nakden veya aynen yapılan ödemelerin ortaklara iadesi şeklinde yapılması halinde, ortakların esas olarak kuruma koydukları sermayeyi geri olmaları söz konusu olduğundan vergilendirme yapılmamaktadır. Ancak sermaye içinde ortaklarca nakden veya aynen ödenmemiş sermaye tutarlarının bulunduğu durumda, vergi idaresi, yapılacak olan sermaye azaltımında öncelikle yeniden değerlendirme değer artış fonu ve geçmiş yıl karlarının işletmeden çekildiği ve azaltılan sermaye tutarının, yeniden değerlendirme değer artış fonu ve geçmiş yıl karları tutarından fazla ise, fazlalığın şirket ortakları tarafından nakit olarak konulan sermayeden kaynaklandığının kabul edilerek buna ilişkin vergilendirme yapılması gerektiği görüşünde idi. Ancak uygulamanın bu şekilde yapılmasına dair herhangi bir yasal düzenleme bulunmadığından vergi idaresinin bu görüşünün yasal dayanağı olmadığı ileri sürülmekte ve ihtilaflara neden olmakta idi.

7420 sayılı **kanunun 22 nci maddesi** ile Kurumlar Vergisi Kanununa "**Sermaye azaltımında vergileme**" başlıklı 32/B maddesi eklenmek suretiyle uygulamaya yasal statü kazandırılmıştır.

Yapılan düzenleme ile işletmeden çekilmesi halinde vergilendirilmeyecek olan aynı veya nakdi sermayenin dışında sermayeleri içinde farklı unsurları da barındıran şirketlerin, sermayelerini azaltmaları durumunda, sermayenin hangi unsurunun ne kadar tutarda azaltılmış sayılacağı ve azaltıma konu edilen bu unsurlar üzerinden nasıl vergileme yapılacağı konusu netleştirilmektedir.

Düzenlemeye göre sermaye azaltımında vergileme, sermaye unsurlarının sermayeye ilavesinden itibaren 5 yıl dolmadan veya 5 yıl dolduktan sonra yapılmasına bağlı olarak iki farklı şekilde yapılacaktır.

a- Sermayeye artırımı yapıldığı tarihten itibaren 5 yıl geçtikten sonra sermaye azaltımı yapılması halinde, işletmeye konulan nakdi veya aynı sermaye ile sermayeye eklenen diğer unsurların toplam sermayeye oranlanması suretiyle azaltıma konu edilen tutar içerisindeki sermaye unsurları tespit edilecek ve her kalem için öngörülen vergilendirme yapılacaktır.

b- Sermaye artırımı yapıldığı tarihten itibaren 5 yıl geçmeden sermaye azaltımı yapan kurumlarda ise azaltılan sermayenin öncelikli;

- Sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi veya sermaye hesabından başka hesaplara aktarımı kurumlar vergisine ve kâr dağıtımına bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak hesaplardan,
- Daha sonra sadece kâr dağıtımına bağlı tevkifata tabi hesaplardan,
- Son olarak ise vergiye tabi olmayan nakdi ve aynı sermayeden,

Oluştugu kabul edilerek vergilendirme yapılacaktır.

Yapılan sermaye azaltımında sermayeye eklenen kaynakların bazılarının 5 yıllık süreyi aşması bazılarının ise aşmaması durumunda ise söz konusu kaynaklardan öncelikli olarak sermayeye ilave edilme tarihi 5 yılı geçmemiş olanların çekildiği kabul edilecektir.

Geçmiş yıl zararlarının mahsubu suretiyle sermaye azaltılması durumunda, azaltıma konu edilen sermaye unsurları da yukarıda belirtilen hükümler kapsamında tespit edilecektir. Ancak bu tutarlar üzerinden kâr dağıtımı veya ana merkeze aktarılan tutar kapsamında vergi kesintisi yapılmayacaktır. Öte yandan kurumlar vergisine tabi olanlardan ise kurumlar vergisi hesaplanacaktır.

Yürürlük: 9/11/2022

2- Kur Korumalı Mevduat Kazançlarına Kurumlar Vergisi İstisnasının Süresi 31 Aralık 2023'e Kadar Uzatıldı

Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesine göre, **2022 yılı sonuna kadar** yabancı paralarını ve altın hesabı bakiyelerini Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çeviren mükelleflerin, bu kapsamda açılacak mevduata tahakkuk ettirilecek faiz ve kâr payları ile diğer kazançları (dönem sonu ayrılan faiz gelir karşılıkları dahil) kurumlar vergisinden istisnadır.

7420 sayılı **Kanunun 23 üncü maddesi** ile Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesinde yapılan değişiklik ile, kurumlar vergisi istisnası kapsamında yabancı paraların ve altın hesabı bakiyelerinin Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevrilmesi gereken son tarih **31/12/2023'e** kadar uzatılmıştır.

Ayrıca söz konusu maddenin dördüncü fıkrasının son cümlesinde yapılan değişiklik ile istisnayı **her bir geçici vergi veya yıllık hesap dönemleri sonu itibarıyla kurumların bilançolarında yer alan yabancı paralar için ayrı ayrı veya birlikte uygulatma** konusunda Cumhurbaşkanının verilen yetkinin süresi de 31/12/2023 tarihine kadar uzatılmıştır.

Yürürlük : 26/05/2022 tarihinden itibaren uygulanmak üzere 9/11/2022 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

C- Vergi Usul Kanunu'na ilişkin Düzenleme

Küçük Alacaklarından Feragat Eden Mükelleflere Bu Alacaklarını "Değersiz Alacak" Kabul Ederek Kayıtlarından Çıkarma İmkânı Sağlandı

7420 sayılı Kanunun **geçici 2 nci maddesiyle, borçlusu gerçek kişi** olan ve İcra ve İflas Kanunu veya Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanun kapsamında icra takibi başlatılmış olan küçük alacakların tasfiyesi amacıyla düzenleme yapılmıştır.

Küçük alacak olarak, **15/8/2022 tarihine** kadar icra takibi başlatılmış bulunan ve her bir takip dosyası itibarıyla asıl alacak ve ferileri dâhil **2.000 Türk lirası ve altındaki alacaklar** dikkate alınacaktır. Bu tutarın üzerinde takip başlatılmış olmakla birlikte 15/08/2022 tarihi itibarıyla takip bakiyesi 2.000 TL ve altına inmiş icra takipleri de küçük alacak kapsamına dahildir.

Maddeyle borçlusu gerçek kişi olan küçük alacak olarak tanımlanan alacaklarından feragat eden mükelleflere bu alacaklarını Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre "**değersiz alacak**" kabul ederek kayıtlarından çıkarma imkânı sağlanmıştır.

Bu şekilde kayıtlardan çıkarılan alacaklara ilişkin daha önce hesaplanarak beyan edilen katma değer vergisi ve özel iletişim vergisi, Katma Değer Vergisi Kanunu ve Gider Vergileri Kanunu hükümlerine istinaden söz konusu vergilerden indirim konusu yapılabilecektir.

Ayrıca yine bu **Kanunun geçici 3 üncü maddesi** ile varlık yönetim şirketlerince takip edilen ve anaparası 2.500 Türk lirası ve altında bulunan alacakların, anaparasının yarısı Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden karşılanarak ödenmek suretiyle kalan kısmının, vekâlet ücreti, faiz ve benzeri ek yükümlülüklerin takibinden vazgeçilmesi sağlanmıştır.

Yürürlük tarihi: 9/11/2022

D- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nda Yapılan Düzenleme

Yeni Koronavirüs (Covid-19) Sebebiyle İşverenlerin Yaptıkları Zorlayıcı Sebep Gerekçeli Kısa Çalışma Başvurularına İlişkin Hatalı İşlemlerde Yaptırım Uygulanmayacak

7420 sayılı kanunla 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'na eklenen Geçici 32. Madde ile;

- Yeni Koronavirüs (Covid-19) sebebiyle işverenlerin yaptıkları zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvurularının alınması, değerlendirilmesi ve ödenmesine ilişkin işlemler ile nakdi ücret desteği işlemleri hakkında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve İş ve İşçi Bulma Kurumu personeline herhangi bir sorumluluk yüklenemeyecektir.
- Bu kapsamda Yeni Koronavirüs (Covid-19) sebebiyle ödenen kısa çalışma ödeneği ile nakdi ücret desteği ödemelerinde hatalı işlemlerden kaynaklanan fazla ve yersiz ödemeler ile nakdi ücret desteğinden yararlanan işçinin başvuruda bulunduğu işveren tarafından fiilen çalıştırıldığı tespit edilmediği hâlinde işverene uygulanan idari para cezalarından 9/11/2022 tarihi itibarıyla tahsil edilmemiş olanlar terkin edilecektir. Tahsil edilenler ise iade veya mahsup edilemeyecektir. Bu alacaklarla ilgili başlatılmış takip ve tahsil işlemlerine devam edilmeyecek, yargı mercilerine intikal etmiş olan dosyalarda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını ve İş ve İşçi Bulma Kurumu Genel Müdürlüğünü aleyhine yargılama giderine hükmedilmeyecektir.
- Kısa çalışma uygulanan dönemde işveren tarafından işçi çıkarılmasına istinaden oluşan fazla ve yersiz ödemeler ile ceza soruşturmasına veya kovuşturmasına konu olmuş kısa çalışma ödeneği ile nakdi ücret desteği ödemeleri bu madde kapsamı dışındadır. Ceza soruşturması veya kovuşturması sonucu kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya beraat kararı verilenler hakkında bu madde uyarınca terkin hükümleri uygulanacaktır.

Yürürlük tarihi: 9/11/2022

E- 5834 sayılı Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanuna ilişkin Düzenleme

Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi Nezdinde Tutulan Kredi Sicili Affı

7420 sayılı kanunun 27. Maddesiyle 5834 sayılı Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanuna eklenen Geçici 4. Madde ile, anapara ve/veya **taksit ödeme tarihi 1/10/2022 tarihinden önce** olup da; kullandığı nakdî ve gayrî nakdî kredilerinin anapara, faiz ve/veya ferilerine ilişkin ödemelerini aksatan gerçek ve tüzel kişilerin, ticari faaliyette bulunan ve bulunmayan gerçek kişilerin ve kredi müşterilerinin;

- Karşılıksız çıkan çek,
- Protesto edilmiş senet,
- Kredi kartı ve,
- Diğer kredi borçlarına ilişkin

Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdinde tutulan kayıtları, söz konusu borçların ödenmesi geciken kısmının 1/7/2023 tarihine kadar tamamının ödenmesi veya yeniden yapılandırılması halinde, bu kişilerle yapılan finansal işlemlerde kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmayacaktır.

Kredi kuruluşları ve finansal kuruluşların yukarıdaki hüküm uyarınca mevcut kredileri yeniden yapılandırması veya yeni kredi kullandırması, bu kuruluşlara hukuki ve cezai sorumluluk doğurmaz.

Yürürlük tarihi: 9/11/2022

F- 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanununda Düzenleme

Turizm Payı Alınan Mükellefler ile Bu Mükelleflerden Alınan Pay Oranları Yeniden Düzenlendi

7420 sayılı **Kanunun 37 nci** maddesi ile 7183 sayılı kanunun 6. Maddesinde yapılan değişiklik ile, turizm payı alınan mükellefler ile bu mükelleflerden alınan pay oranları yeniden düzenlenmiştir. 7183 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasına göre turizm payı aşağıdaki oranlarda alınacaktır:

- a) Bileşik tesisler ile konaklama tesislerinden binde beş,
- b) Bakanlıktan belgeli yeme-içme ve eğlence tesislerinden binde beş,
- c) Deniz turizmi tesislerinden binde beş,
- ç) Seyahat acentalarından (münferit uçak bileti satışları hariç) on binde beş,
- d) Havayolu işletmelerinden (ticari yolcu taşımacılığı faaliyetlerinden) on binde beş,

7420 sayılı kanunun 38. Maddesi ile 7183 sayılı kanuna eklenen Geçici 2. Madde ile Bakanlıktan belgeli deniz turizmi araçlarından 31/12/2022 tarihinden itibaren turizm payı alınmasına son verilmiştir.

Yürürlük tarih: 1/1/2024